

Wijziging Mijnbouwwet

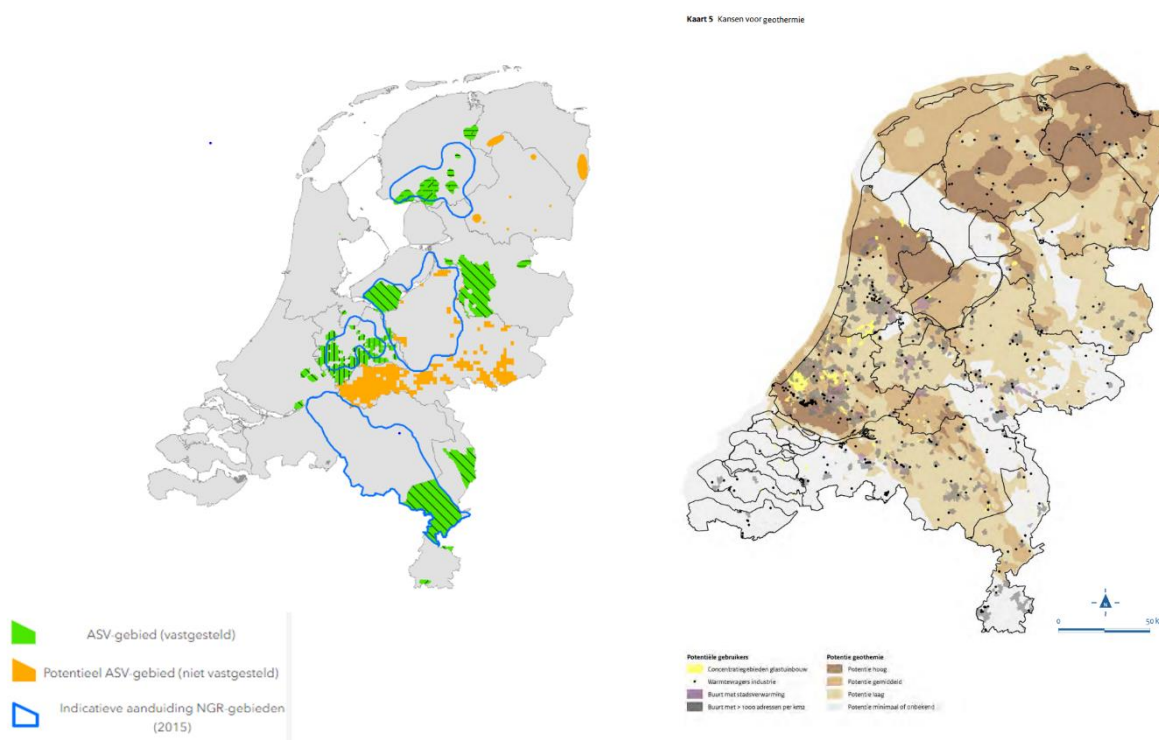
Position Paper IPO

Op 1 februari behandelt u de wijziging van de Mijnbouwwet ivm aardwarmte. Vanuit de provincies geven wij u graag enkele punten mee voor dit debat.

Geef provincies hun rol in de ruimte

Vanuit verschillende opgaven zien we dat er aanspraak gemaakt wordt op dezelfde ruimte. Samen met andere overheden zorgt de provincie voor een passende invulling van de leefomgeving. Dit vraagt om een afweging van verschillende belangen in ruimtelijke ordening: woningbouw, economie, energie en drinkwater, vastgelegd in de omgevingsverordening van de provincie. Hierbij hebben grondwater/drinkwater en energietransitie beide een zwaarwegend nationaal belang vanuit zowel volksgezondheid als klimaat.

Kansen voor Geothermie in de RESSen overlappen met zoekgebieden voor drinkwaterwinning.

De bevolkingsgroei en toename van drinkwatergebruik dwingen provincies om voldoende drinkwaterbronnen te reserveren en beschermen als verantwoordelijk orgaan voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang (artikel 2 van drinkwaterwet). Ook zijn de provincies vanuit Prevent en Limit grondwaterrichtlijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het grondwater. Provincies zijn daarbij bevoegd gezag voor bescherming van grondwater voor drinkwaterwinning. Daarnaast hebben de provincies een belangrijke rol in het opstellen van Regionale Energie Strategieën (RES-en) waarbij het belang van geothermie voor de warmtetransitie wordt meegenomen. Hierin wordt de verwachte vraag naar warmte in kaart gebracht en de potentie voor geothermie onderzocht. Deze vormen een onderdeel van de integrale afweging voor de aanleg van woonwijken op duurzame aardwarmte. Provincies erkennen beide belangen en staan open voor mogelijkheden van maatwerk die de verschillende belangen ten goede komen.

Categorale uitsluiting geothermie niet wenselijk

Voor aardwarmtewinning (en andere mijnbouw) in of nabij grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones (beschermingszones) zijn er drie verschillende situaties:

- installatie en aardwarmteboring gelegen binnen grondwaterbeschermingszone
- installatie en aardwarmteboring gelegen buiten grondwaterbeschermingszone, schuine boring van buiten tot onder het grondwaterbeschermingszone. Betreft situatie met goede scheidende lagen tussen laag waaruit aardwarmte wordt gewonnen en grondwaterbeschermingszone, waarbij afbuiging put pas op grotere diepte (ruim onder laag waaruit drinkwater wordt gewonnen) plaatsvindt
- installatie en aardwarmteboring gelegen buiten grondwaterbeschermingszone, boring buiten de grondwaterbeschermingszone, maar de invloedssfeer van de aardwarmtewinning strekt zich uit tot onder de grondwaterbeschermingszone.

Ten aanzien van de afweging tussen deze belangen spelen de provincies een belangrijke rol. Provincies zijn bevoegd gezag voor bescherming van grondwater voor drinkwaterwinning. Aan deze bescherming wordt invulling gegeven door in de provinciale omgevingsverordening grondwaterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrijezones te bepalen. Op grond van de provinciale regels in de omgevingsverordening zijn boringen en installaties voor mijnbouw over het algemeen verboden binnen een grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone.

Provincies maken daarbij hun eigen afwegingen ten aanzien van de bescherming van drinkwater en de mogelijke ontwikkeling van geothermie. Dit is maatwerk waar de provincie zicht op heeft en daarbij een integrale afweging maakt tussen de verschillende belangen, vastgelegd in de omgevingsverordening. Zo kan een provincie voor specifieke gebieden ontheffing verlenen om zo de ontwikkeling van mijnbouwactiviteit alsnog toe te laten. De regels uit de omgevingsverordening zou moeten worden verbonden aan de voorschriften van de startvergunning door dit wettelijk te verankeren.

Neem advies provincies serieus

Het beschermingsbeleid dat de provincies vaststellen is geregeld via de omgevingswet. Vergunningverlening voor het zoeken, boren en winnen van aardwarmte is geregeld in de mijnbouwwet en is de verantwoordelijkheid van het ministerie van EZK. De Mijnbouwwet geeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de mogelijkheid een vergunningaanvraag geheel of gedeeltelijk af te wijzen met het oog op de winning van drinkwater. Er is geen helderheid op welke manier deze afweging gemaakt wordt. Het ministerie van

Economische Zaken en Klimaat geeft er geen blijk van met deze afweging iets te doen. In tegendeel, er zijn voorbeelden te noemen waarbij het ministerie de provincie vraagt om advies voor vergunningaanvragen die duidelijk ingaan tegen provinciale omgevingsverordeningen. Dit advies wordt vaak door het ministerie naast zich neergelegd. Zo heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant advies gevraagd over de plannen van Vermilion voor een nieuwe boring in een grondwaterbeschermingsgebied om de gaswinning bij Sprang langer voort te zetten. De gedeputeerde staten van Noord-Brabant hebben op 9 november 2021 geadviseerd niet akkoord te gaan met de plannen van Vermilion omdat de winning in strijd is met rijksbeleid en provinciale regels en vanwege de kans op negatieve effecten voor drinkwater. Toch is de vergunning verleend. Ook in Zuid-Holland zijn adviezen van de provincie door het ministerie van Economische Zaken naast zich neergelegd. Het ministerie heeft 4 opsporingsvergunningen aardwarmte verleend in de Leidse Regio. Twee vergunningen vallen samen met bestaande grondwaterbeschermingsgebieden, en twee vergunningen met geplande toekomstige grondwaterbeschermingsgebieden. Ondanks dat de huidige Mijnbouwwet het ministerie de mogelijkheid biedt om een opsporingsvergunning aardwarmte in drinkwatergebieden te verbieden, is daar geen gebruik van gemaakt. Ook het advies van de provincie om grondwaterbeschermingsgebieden uit te sluiten, heeft het ministerie naast zich neergelegd. Vandaar dat de provincie Zuid-Holland in bezwaar is gegaan. Wanneer dit bezwaar wordt afgewezen, is er geen verder beroep mogelijk.

Schep duidelijkheid aan provincies, drinkwaterbedrijven en initiatiefnemers

Er blijken er nog veel onduidelikheden over op welke wijze de adviezen van de provincies op de vergunningaanvragen voor geothermie worden meegenomen. Dit is belangrijk om te borgen dat boren bij/onder/in drinkwaterbronnen en -reserves goed wordt afgewogen op provinciaal niveau en de provinciale omgevingsverordening in acht wordt genomen. Graag zouden de provincies zien dat deze adviezen **dwingend** worden meegenomen. In beantwoording van de minister van EZK en I&W lijkt dit goed geborgd, maar in de praktijk merken wij dat dit niet altijd gerespecteerd wordt. Vandaar de volgende vragen (zie bijlage 1)

- Hoe dienen in de artikelen 24i 1a en artikel 24t de term **krachtens wet** begrepen te worden: Omvat dit ook de provinciale omgevingsverordening onder de Omgevingswet?
- Art 24i 2a stelt *Een aanvraag om een toewijzing zoekgebied aardwarmte kan geheel of gedeeltelijk worden afgewezen in het belang van de planmatige ontwikkeling of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen*; Welk afwegingskader wordt er gehanteerd om toewijzing te verlenen, dan wel geheel of gedeeltelijk af te wijzen met het oog op de winning van drinkwater?
- We stellen het volgende amendement voor: Aan artikel 24w wordt een derde lid toegevoegd, luidende: Onze Minister zal aan een startvergunning het voorschrift verbinden dat de houder van de startvergunning niet eerder gebruik mag maken van de startvergunning dan nadat is voldaan aan de eisen die in een omgevingsverordening aan activiteiten in aardlagen worden gesteld."

Geef provincies meer tijd om advies uit te brengen

Provincies krijgen nu 6 weken de tijd om advies uit te brengen. Dit is erg krap. De omgevingsvergunning vraagt om een afstemming met alle mogelijk noodzakelijke vergunningen vallend onder de Omgevingswet. Op basis van de één-loket gedachte dient een coördinatie plaats te vinden van de noodzakelijke vergunningen vanuit provincie en gemeente. Ook helpt niet dat provincies niet voorafgaand op de hoogte worden gebracht van geplande aanvragen. Wij geven u dan ook in overweging de wet op dit punt te amenderen door in de artikelen 24g, 24q en 24ah "zes weken" te vervangen door "acht weken". Zie bijlage 2.

Bijlagen

Bijlage 1

artikel 24i 1a

1. Een aanvraag om een toewijzing zoekgebied aardwarmte wordt geheel of gedeeltelijk afgewezen indien:
  - a. het opsporen of winnen van aardwarmte in de in de aanvraag aangegeven aardlagen en de begrenzing ervan bij **of krachtens wet** niet is toegestaan;

artikel 24i 2a

2. Een aanvraag om een toewijzing zoekgebied aardwarmte **kan** geheel of gedeeltelijk worden afgewezen:
  - a. in het belang van de planmatige ontwikkeling of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen;

artikel 24t 1a

2. De aanvraag om een startvergunning aardwarmte wordt geheel of gedeeltelijk afgewezen indien:
  - a. a. het opsporen of winnen van aardwarmte in de in de aanvraag aangegeven aardlagen en de begrenzing ervan bij **of krachtens wet** niet is toegestaan;

Bijlage 2

Artikel 24g

1. Over de aanvragen die aan het bepaalde bij of krachtens artikel 24e voldoen stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincies en het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten binnen wier grondgebied het zoekgebied waarop de aanvraag voor een toewijzing zoekgebied aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op de planmatige ontwikkeling of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen.
2. Over de aanvragen die aan het bepaalde bij of krachtens artikel 24e voldoen stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincies en het dagelijks bestuur van waterschappen binnen wier grondgebied het zoekgebied waarop de aanvraag voor een toewijzing zoekgebied aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit

Artikel 24q

1. Over de aanvragen die aan het bepaalde bij of krachtens artikel 24o voldoen stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincie en het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten binnen wier grondgebied het gebied waarop de aanvraag voor een startvergunning aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op de planmatige ontwikkeling of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op

de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen.

2. Over de aanvragen die aan het bepaalde bij of krachtens artikel 24o voldoen, stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincie en het dagelijks bestuur van waterschappen binnen wier grondgebied het gebied Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 531, nr. 2 7 waarop de aanvraag voor een startvergunning aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit.

Amendement Artikel 24ah:

1. Indien afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincie en het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten binnen wier grondgebied het gebied waarop de aanvraag voor een vervolvergunning aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op de planmatige ontwikkeling of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen.

2. Indien afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, stelt Onze Minister gedeputeerde staten van de provincie en het dagelijks bestuur van waterschappen binnen wier grondgebied het gebied waarop de aanvraag voor een vervolvergunning aardwarmte betrekking heeft, in de gelegenheid binnen **acht** weken advies uit te brengen met het oog op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit.